

УДК 94 (3/9):72.03

КРАЄЗНАВЧО-ЕКСКУРСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ У БУДІВЕЛЬНО-АРХІТЕКТУРНІЙ ГАЛУЗІ

Сінчукова Ю. Г.¹, студентка; Неплюй О. Л.², студентка;

Лисенко Г. І.³, к. ін., доц.; Волкова С. П.⁴, ст. викл.

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

¹ 23132arc.sinchukova@365.pdaba.edu.ua; ² 23022.nepliui@365.pdaba.edu.ua;

³ lysenko.halyna@pdaba.edu.ua; ⁴ svitlana.volkova@pdaba.edu.ua

У 2023 році в Придніпровській державній академії будівництва та архітектури на базі архітектурного факультету на кафедрі українознавства, документознавства та інформаційної діяльності була відкрита нова спеціальність – 032 Історія та археологія з освітньою програмою «Краєзнавчо-екскурсійна робота» (далі – ОП КЕР). Фокусом ОП є відродження України, ознайомлення іноземних партнерів та прихильників України з нашою історією, культурою, архітектурою, традиціями будівництва. У повоєнний період на ринку праці вкрай затребуваними стануть фахівці, здатні організувати якісну екскурсійну діяльність (щодо супроводу архітектурно-будівельних пам'яток, музеїв, у тому числі відновлених після їх зруйнування рашистами, виставок, втілення концепцій зеленого туризму тощо), з метою забезпечення гідної презентації національних досягнень країни. Ціль даної роботи – проаналізувати основні заходи впродовж першого року навчання, які дозволили здобувачам вищої освіти за ОП КЕР отримати первинні професійні уявлення стосовно нашої спеціальності та фокусу ОП, що реалізується в архітектурно-будівельному ЗВО.

Освітні, культурні та історичні заходи студенти почали відвідувати з перших днів навчання, які співпали із загальноприйнятою датою народження видатного громадського діяча нашого міста – Олександра Поля. До цієї дати в Дніпропетровському національному історичному музеї імені Д. І. Яворницького було організовано тематичну екскурсію про життя та діяльність Олександра Миколайовича та була представлена міні-виставка «Ілюстративна історія про життя та діяльність дивовижної людини Олександра Поля». Модератором заходу була старший науковий співробітник музею – Валентина Лазебник. Одна з головних дисциплін ОП – археологія, викладалася в приміщенні історичного музею завідувачем археологічного відділу, а нині – в.о. директора ДНІМ Олександром Старіком. Так, першу лекцію було проведено в одній із зал музею, де розміщена експозиція, присвячена давній історії, що досліджується саме через археологічні знахідки. Наприкінці вересня 2023 р. здобувачі розпочали відвідувати музейні заняття науково-просвітницького проєкту «Історія через предмети», що відбувалися в приміщенні музейного хабу. Проводив заняття старший науковий співробітник музею Віталій Соловійов. Наскрізною темою цього циклу було визначено виникнення та еволюція різних видів людини, зміна їх способу життя, розвиток технологій відповідно до кліматичних і географічних умов проживання. Також студенти відвідували інший музейний проєкт міста – лекторій від Меморіального Будинку-музею Дмитра Яворницького. Провідним лектором цього освітньо-культурного івенту був відомий краєзнавець Максим Кавун. 5 листопада 2023 р. до Дня народження Д. Яворницького та 35-річчя з дня відкриття Меморіального будинку-музею відбулася театралізована екскурсія за участю «Д. Яворницького» та його друзів.

У першому навчальному семестрі 2023-2024 н.р. здобувачі освітніх програм «Краєзнавчо-екскурсійна робота» й «Українська мова та література й іноземна мова» (далі – ОП УМЛ) брали участь у засіданні гуртка «ТВОЄ. Цикл подорожей неосяжним»

під керівництвом доцентки кафедри УДІД Мамчич Інни Петрівни, темою якого була «Відома (чи невідома для нас?) велика бульварна вулиця, або що ми знаємо про центральний проспект Дніпра». Також брали участь у засіданні наукового студентського гуртка «Клуб любителів українського кіно», під керівництвом старшої викладачки кафедри УДІД, кураторки групи Волкової Світлани Петрівни. У жовтні 2023 р. студенти відвідали презентацію книги «Василь Біднов. Спогади», упорядником якої став Микола Чабан. Ця книга є спробою зібрати воєдино мемуарні нариси одного з діячів Січеславської «Просвіти» – Василя Біднова. Захід відбувся у бібліотеці української діаспори імені Джона Маккейна при Дніпровській міській публічній бібліотеці, де студенти мали змогу зареєструватися й як читачі. У листопаді 2023 р. здобувачі ОП КЕР та ОП УМЛ здійснили пішохідну екскурсію «Слідами Василя Чапленка», організатором якої став Музей супротиву Голодомору. Екскурсію провів співробітник музею – Чабан Микола, який майстерно представив твори Василя Чапленка, де окрім оповідання «Зойк», відображено голод, визначив міські сюжети періоду голоду, які стали основою цих оповідань; професійно продемонстрував адреси міста, пов'язані з біографією письменника. Також у листопаді 2023 р. здобувачі освітніх програм завітали до краєзнавчого клубу «Ріднокрай» при краєзнавчому відділі Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. первоучителів слов'янських Кирила та Мефодія, темою якого була історія та нові відкриття села Дмитрівка, (лектор – декан архітектурного факультету ПДАБА, краєзнавець Олександр Харлан). Першими кроками до опанування екскурсійної діяльності можна вважати виступ студентки групи КЕР-23 Юлії Сінчукової на дні відкритих дверей в академії з темою «Дмитро Іванович Яворницький як фундатор екскурсійної діяльності Придніпров'я» 18 листопада 2023 р.

Наприкінці семестру 2023–2024 н. р. була організована зустріч зі стейкхолдерами, де було розглянуто одні з ключових аспектів розробки освітньо-професійної програм, забезпечення їх відповідності потребам ринку праці та трендам у галузі, а також зібрано побажання студентів та рекомендації стейкхолдерів для удосконалення ОП КЕР та ОП УМЛ. Під час зустрічі зі стейкхолдерами було анонсовано всеукраїнський студентський культурно-туристичний Хакатон, підготовка до якого розпочалася в січні 2024 року. Одним із завдань є розробка короткої презентаційної екскурсії про місто Дніпро у відео-форматі. Метою цього ролику є демонстрація головних туристичних об'єктів рідного міста. Командою здобувачів було обрано локацію Соборної гори, а також розкриття постаті Дмитра Яворницького – видатного вченого, історика, етнографа, фольклориста, «козацького батька», фундатора екскурсійної справи.

На початку другого семестру 2023–2024 н. р. здобувачі долучилися до онлайн-презентації тематичного календаря «Український хліб», що був розроблений співробітниками Музею супротиву Голодомору, які розповідали про українські традиції, пов'язані з хлібом.

Висновок. Підбиваючи підсумки першого навчального року неможливо не відзначити активну участь здобувачів та викладачів у змістовному наповненні освітнього процесу. Відвідування численних культурних заходів та участь у житті академії сприяли удосконаленню освітньої програми, зокрема, щодо оптимізації послідовності викладання ОК; більш детальне знайомство з роботою установ, з якими буде пов'язана майбутня професійна діяльність (музеями, архівами, бібліотеками), активна співпраця з представниками дотичних галузей.